

A

प्रश्नपत्रिका अनुक्रमांक

550001

महाएक्झाम

पूर्व माध्यमिक शिष्यवृत्ती सराव परीक्षा - २०१७**माध्यम : मराठी****विषय : प्रथम भाषा व गणित**

दिनांक : ०५/०२/२०१७

वेळ : १.३० तास

इयत्ता : ८ वी

एकूण गुण : १५०

सूचना :

- (१) या प्रश्नपत्रिकेत दोन विभाग आहेत. विभाग - १ मध्ये प्रत्येकी दोन गुणांचे २५ प्रश्न प्रथम भाषा या विषयाचे असून, विभाग - २ मध्ये प्रत्येकी दोन गुणांचे ५० प्रश्न गणित या विषयाचे आहेत.
- (२) या प्रश्नपत्रिकेत प्रत्येकी २ गुणांचे ७५ प्रश्न आहेत.
- (३) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
- (४) प्रश्नपत्रिकेत प्रत्येक प्रश्नास चार पर्यायी उत्तरे दिलेली आहेत. त्यांतील बरोबर पर्यायी उत्तराचा क्रमांक असलेले वर्तुळ उत्तरपत्रिकेत काळ्या किंवा निळ्या बॉलपेननेच पूर्ण रंगवावे.
उदा. : प्रश्न क्र. ६ च्या बरोबर उत्तराचा पर्याय - क्रमांक २ असेल, तर तो खालीलप्रमाणे रंगवावा.
प्रश्न क्र. ६ ① ● ③ ④
- (५) पुढीलप्रमाणे रंगविलेले उत्तर ग्राह्य धरण्यात येणार नाही. असे उत्तर लिहिल्यास शून्य गुण दिले जातील.
① ⊕ ● ⊗
- (६) पर्यायाची उत्तरे रंगविताना काळ्या किंवा निळ्या शाईच्या बॉलपेनचाच वापर करावा. पेन्सिलने रंगविलेली उत्तरे ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत.
- (७) एकदा रंगविलेली उत्तरे बदलता येणार नाहीत.
- (८) एकापेक्षा अधिक वर्तुळांत रंगविलेली उत्तरे, तसेच खाडाखोड करून रंगविलेली उत्तरे ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत.
- (९) परीक्षेस मर्यादित वेळ असल्याने एखाद्या प्रश्नाचे उत्तर तुम्हाला येत नसल्यास, त्याच्या पुढील प्रश्न सोडवावेत किंवा शेवटी वेळ शिल्लक राहिल्यास न सोडवलेल्या प्रश्नांसाठी पुन्हा प्रयत्न करावा.

विषय : प्रथम भाषा व गणित

वेळ : सकाळी ११.०० ते दुपारी : १२.३०

सराव पेपर

विभाग 1 : प्रथम भाषा

प्र.1 ते प्र.2 : खालील कविता वाचून त्या खाली विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

सदैव सैनिका पुढेच जायचे
न मागुती तुवा, कधी फिरायचे
सदा तुझ्यापुढे, उभी असे निशा
सदैव काजळी, दिसायच्या दिशा

मधून मेघ हे, नभास ग्रासती
मधेच या विजा, भयाण हासती
दहा दिशांतुनी, तुफान व्हायचे
सदैव सैनिका, पुढेच जायचे

प्रलोभने तुला, न लोभ दाविती
न मोहबंधने, पदांस बांधिती
विरोध क्रोध वा, तुला न थांबवी
न मोह भासतो, गजांत वैभवी

न दैन्यही तुझे, कधी सरायचे
सदैव सैनिका, पुढेच जायचे!

कवी - वसंत बापट

- प्र.1 प्रस्तुत कविता कोणाच्या जीवनावर आधारित आहे?
1) शिक्षकाच्या 2) शेतकऱ्याच्या 3) सैनिकाच्या 4) कष्टकऱ्याच्या
- प्र.2 कवितेत एकूण किती दिशांचा उल्लेख केलेला आहे?
1) 4 2) 10 3) 6 4) 8
- प्र.3 'आकाश' या शब्दासाठी कवितेत उल्लेखिलेला समानार्थी शब्द कोणता?
1) दिशा 2) मेघ 3) दैन्य 4) नभ
- प्र.4 रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून सुसंगत वाक्यांचा परिच्छेद तयार करा.
या वर्षी आमच्या सरस्वती विद्यामंदिरला 60 वर्षे पूर्ण झाल्याने महोत्सव साजरा झाला.
1) सुवर्ण 2) हीरक 3) रौप्य 4) अमृत
- प्र.5 या निमित्ताने शाळेत विविध आयोजित करण्यात आले.
1) भाषणे 2) नाटके 3) कार्यक्रम 4) चर्चासत्रे
- प्र.6 उत्सवाच्या समारोपप्रसंगी सर्व माजी मुख्याध्यापकांचा, विद्यार्थ्यांचा सत्कार करण्यात आला.
1) औपचारिक 2) सोपस्कार म्हणून 3) कृतघ्नतापूर्वक 4) कृतज्ञतापूर्वक
- प्र.7 'नटसम्राट' या नाटकाचे लेखक कोण?
1) वि. वा. शिरवाडकर 2) वि. स. खांडेकर 3) नाना पाटेकर 3) मोहन वाघ

प्र.८ 'विसावली' या क्रियापदाचा काळ कोणता?

- 1) वर्तमानकाळ 2) साधा भूतकाळ 3) भविष्यकाळ 4) अपूर्ण वर्तमानकाळ

प्र.९ 'कोणत्याही परिस्थितीत स्थिर राहणारा' या शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द कोणता?

- 1) महारथी 2) स्थितप्रज्ञ 3) ज्ञानी 4) चपळ

प्र.१० खालील पर्यायांमधून शुद्ध शब्द ओळखा?

- 1) बालदी 2) बालडी 3) बादली 4) बाल्डी

प्र.११ उपमेय हे जणू उपमान आहे, असे जेथे वर्णिलेले असते, तेथे कोणता अलंकार असतो?

- 1) उपमा अलंकार 2) अर्थालंकार 3) शब्दालंकार 4) उत्प्रेक्षा अलंकार

प्र.१२ खालील वाक्यातील भावे प्रयोग असलेला पर्याय ओळखा.

- 1) माझे पेन हरवले. 2) मुलाने लाडू खाल्ला.
3) गुरुजींनी मुलांस शिकविले. 4) त्याने पत्र लिहिले.

प्र.१३ 'द्रव्यास हे गमन - मार्ग यथावकाश' हे काव्यचरण कोणत्या वृत्तात आहे.

- 1) मात्रावृत्त 2) वसंततिलका 3) मालिनी 4) भुजंगप्रयात

प्र.१४ खालील दिलेल्या पर्यायांपैकी तत्पुरुष समासाचे उदाहरण कोणते, तो योग्य पर्याय निवडा.

- 1) ऋणमुक्त 2) बरेवाईट 3) दररोज 4) एकवीस

प्र.१५ हाताची पाची बोटे ही म्हण पूर्ण करा.

- 1) सुंदर दिसतात 2) सारखी नसतात 3) एक असतात 4) सारखी असतात

प्र.१६ विरुद्धलिंगी चुकीची जोडी शोधून तिचा क्रमांक लिहा?

- (1) मोर - लांडोर (2) घोडा-घोडीण (3) युवक - युवी (3) गाय - बैल
1) पर्याय 1 व 4 2) पर्याय 2 व 3 3) पर्याय 3 व 4 4) पर्याय 2 व 4

प्र.१७ 'अति आनंद होणे' या वाक्प्रचाराच्या अर्थाला अनुसरून दिलेल्या पर्यायातून वाक्प्रचारातून योग्य पर्याय क्रमांक निवडा.

- (1) आनंदाला पारावर न उरणे (2) आकाश ठेंगणे होणे
(3) गंगेत घोडे न्हाणे (4) आनंदावर विरजण पडणे
1) पर्याय 1 व 4 अचूक 2) पर्याय 1 व 3 अचूक
3) पर्याय 2 व 3 अचूक 4) पर्याय 1 व 2 अचूक

- प्र.18** पहिल्या पाच वर्गातील कोणत्याही व्यंजनापुढे अनुनासिक आल्यास पहिल्या व्यंजनाबद्दल त्याच्या वर्गातील अनुनासिक येतो.
- 1) मन्वंतर 2) गणेश 3) जगन्नाथ 4) वाग्विहार
- प्र.19** पुढीलपैकी कोणता शब्द पारिभाषिक शब्द नाही.
- 1) अतिथी 2) चेंडू 3) सरकार 4) पगार
- प्र.20** तिने भिकाऱ्याला पैसा दिला. या वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचा विभक्तीप्रत्यय ओळखा.
- 1) षष्ठी 2) प्रथमा 3) चतुर्थी 4) तृतीया
- प्र.21** 'किती संपत्ती होती हो त्याच्याकडे!' या वाक्याचा अर्थ न बदलता वाक्याचे रूपांतर विधानार्थी करून तयार होणाऱ्या वाक्याचा योग्य पर्याय निवडा.
- 1) त्याच्याकडे अजिबात संपत्ती नव्हती. 2) त्याच्याजवळ थोडी संपत्ती होती.
3) त्याच्याजवळ अमाप संपत्ती होती. 4) त्याच्याकडे संपत्ती होती.
- प्र.22** दोन स्वर एकत्र येऊन बनलेल्या स्वरांना असे म्हणतात. रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडा.
- 1) दीर्घ स्वर 2) ऱ्हस्व स्वर 3) संयुक्त स्वर 4) सजातीय स्वर
- प्र.23** 'भाषा' या शब्दाचा अनेकवचनी शब्द पुढील पर्यायातील कोणता?
- 1) भाषे 2) भाषी 3) भाष्ये 4) भाषा
- प्र.24** खालीलपैकी कोणती जोडी 'विशेषण - विशेष्य' अशी आहे.
- (1) अथांग सागर (2) कामगिरी चमकदार (3) हिरवेगार शिवार (4) रात्र काळोखी
- 1) पर्याय 1 व 2 अचूक 2) पर्याय 3 व 4 अचूक
3) पर्याय 1 व 3 अचूक 4) पर्याय 1 व 4 अचूक
- प्र.25** बाबा म्हणाले साळा सिकून काय करायचं?
वरील वाक्यात योग्य विरामचिन्हांचा वापर करा.
- (1) उद्गारवाचक चिन्ह (2) स्वल्पविराम (3) पूर्ण विराम (4) दुहेरी अवतरणचिन्ह
- 1) पर्याय 2 व 4 बरोबर 2) पर्याय 2 व 3 बरोबर
3) पर्याय 3 व 4 बरोबर 4) पर्याय 1 व 3 बरोबर

- प्र.36** चक्रीय चौकोनाच्या संमुख कोनांची मापे $(3x + 20)^\circ$ व $(2x + 30)^\circ$ आहेत, तर त्या कोनांची मापे काढा?
 1) $72^\circ, 100^\circ$ 2) $98^\circ, 82^\circ$ 3) $96^\circ, 84^\circ$ 4) $89^\circ, 91^\circ$
- प्र.37** चौकोनाच्या लगतच्या बाजू जर एकरूप असतील तर तो चौकोन पुढीलपैकी कोणत्या प्रकारचा असेल?
 (दोन योग्य पर्यायांची निवड करा.)
 1) समलंब चौकोन 2) समभुज चौकोन 3) पतंग 4) चौरस
- प्र.38** एका वृत्तचिती आकाराच्या टाकीची उंची 1 मी. व व्यास 70 सेमी आहे, तर त्या टाकीत किती लीटर पाणी मावेल?
 1) 385 लीटर 2) 3850 लीटर 3) 38.50 लीटर 4) 38500 लीटर
- प्र.39** 28 सेमी त्रिज्या असलेल्या गोलाचे पृष्ठफळ काढा?
 1) 9568 चौ.सेमी. 2) 9656 चौ.सेमी. 3) 656 चौ.सेमी. 4) 9856 चौ.सेमी.
- प्र.40** एका वृत्तचिती आकाराच्या ठोकळ्याचे धनफळ 125 घसेमी आहे, तर त्या ठोकळ्याच्या एका पृष्ठाचे पृष्ठफळ काढा?
 1) 50 चौ.सेमी. 2) 25 चौ.सेमी. 3) 150 चौ.सेमी. 4) 1.25 चौ.सेमी.
- प्र.41** एका काटकोन त्रिकोणाच्या काटकोन करणाऱ्या बाजूंची लांबी 8 सेमी व 6 सेमी आहे, तर त्या त्रिकोणाची परिमिती काढा?
 (योग्य दोन पर्याय निवडा.)
 1) 0.24 मी. 2) 28 सेमी 3) 24 सेमी 4) 0.28 मी.
- प्र.42** एका समभुज चौकोनाचे कर्ण अनुक्रमे 24 सेमी व 32 सेमी आहेत, तर त्या चौकोनाची परिमिती काढा?
 1) 48 सेमी 2) 112 सेमी 3) 100 सेमी 4) 80 सेमी
- प्र.43** 720 मीटर लांबीची तार 8 ठिकाणी समान अंतरावर कापली तर त्या प्रत्येक तुकड्याची लांबी डेसीमीटरमध्ये काढा.
 1) 90 2) 800 3) 80 4) 900
- प्र.44** प्रत्येकी 30 सेमी \times 30 सेमी मापाच्या 150 फरश्या एका खोलीत बसवायच्या आहेत. खोलीची लांबी 4.5 मी. असल्यास त्या खोलीची रुंदी किती?
 1) 2 मी 2) 3.5 मी 3) 2.5 मी 4) 3 मी
- प्र.45** 4 लीटर + 40 मिलीलीटर = लीटर
 1) 4.004 2) 4.40 3) 4.040 4) 0.440

- प्र.46** एका समभुज चौकोनाचे क्षेत्रफळ 990 चौसेमी आहे. एका कर्णाची लांबी 36 सेमी असल्यास दुसऱ्या कर्णाची लांबी काढा ?
 1) 46 सेमी 2) 55 सेमी 3) 38 सेमी 4) 56 सेमी
- प्र.47** 12000 रु. मुदलाचे दसादशे 8% दराने 3.5 वर्षांचे सरळव्याज काढा.
 1) रु.3000 2) रु.2360 3) रु.3360 4) रु.3460
- प्र.48** 10000 रु. ची द.सा.द.शे. काही दराने 3 वर्षांत 13000 रु. रास होते. तर त्याच रकमेची त्याच दराने किती वर्षांत 14500 रु. रास होईल ?
 1) 4.5 2) 4 3) 2 4) 6
- प्र.49** प्रज्ञाने एका बँकेत 50,000 रुपये 2 वर्षांसाठी ठेवले. तिला मुदतीनंतर 60,500 रुपये चक्रवाढ व्याजाने मिळाले तर व्याजाचा दर किती ?
 1) 12 % 2) 20 % 3) 0.1 % 4) 10 %
- प्र.50** एका दुकानदाराने 10 पेन 120 रुपयांना विकले. या व्यवहारात त्याला 30 रुपयांचा तोटा झाला, तर प्रत्येक पेनाची खरेदी किंमत किती ?
 1) रु.12/- 2) रु.15/- 3) रु.14/- 4) रु.10/-
- प्र.51** रमेशने आपली जुनी कार एका दलालामार्फत शे. 4% दराने 85000 रुपयांना विकली, तर रमेशला किती रक्कम मिळेल ?
 1) रु.79800/- 2) रु.81600/- 3) रु.81500/- 4) रु.81680/-
- प्र.52** दुकानदाराने छापील किमतीवर 10% सूट दिल्याने एक पुस्तक 63 रुपयांना मिळाले, तर त्या पुस्तकाची मूळ किंमत किती ?
 1) रु. 73 2) रु. 70 3) रु. 56 4) रु. 69.30
- प्र.53** अनिताचे वय तिच्या दोन मुलांच्या वयांच्या बेरजेपेक्षा 8 वर्षे अधिक आहे. या दोन मुलांच्या वयातील फरक 3 वर्षे आहे. अनिताचे सध्याचे वय 45 वर्षे असेल तर तिच्या मोठ्या मुलाचे 5 वर्षांपूर्वीचे वय किती ?
 1) 17 वर्षे 2) 16 वर्षे 3) 15 वर्षे 4) 12 वर्षे
- प्र.54** जर $\left(\frac{2}{5} \times \frac{10}{3} \times \frac{3}{8} \times 2\right) \div \frac{1}{22} = x$, तर $x = ?$
 1) 22 2) $\frac{1}{122}$ 3) $\frac{1}{22}$ 4) $\frac{11}{60}$

प्र.55 $\frac{7}{4} + \frac{4}{5} \div \frac{8}{15} - \frac{9}{4} \times \frac{2}{3} = ?$

1) $\frac{2}{3}$

2) $\frac{3}{2}$

3) $\frac{4}{7}$

4) $\frac{7}{4}$

प्र.56 खालीलपैकी सर्वात लहान अपूर्णाक कोणता?

$\frac{10}{7}, \frac{-3}{4}, \frac{-4}{5}, \frac{-2}{3}$

1) $\frac{-4}{5}$

2) $\frac{10}{7}$

3) $\frac{-2}{3}$

4) $\frac{-3}{4}$

प्र.57 $\frac{1}{3 + \frac{1}{3}} = ?$ (दोन योग्य पर्याय निवडा.)

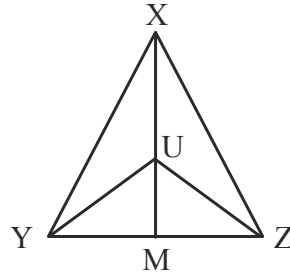
1) $\frac{3}{10}$

2) $\frac{10}{3}$

3) $\frac{1}{3}$

4) 0.3

प्र.58 बाजूच्या आकृतीत Y हा शिरोबिंदू असलेले एकूण त्रिकोण किती आहेत?

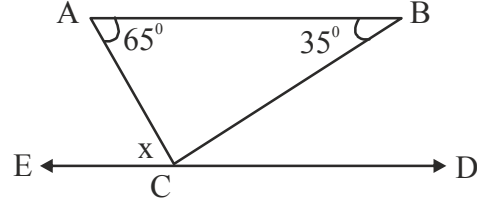
1) 2

2) 3

3) 5

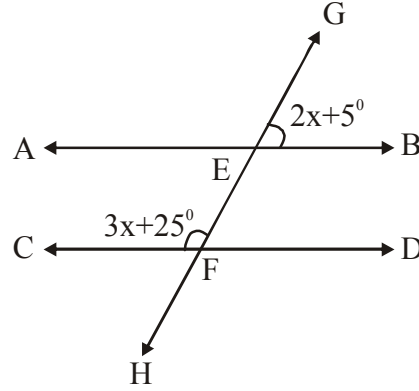
4) 4

प्र.59 बाजूच्या आकृतीत रेषा ED \parallel रेषा AB $m\angle A = 65^\circ$, $m\angle B = 35^\circ$ तर x ची किंमत काढा ?

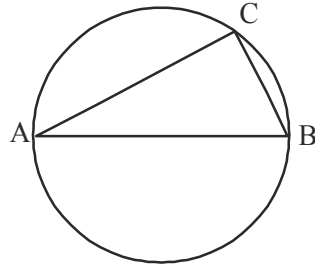
- 1) 65° 2) 35° 3) 56° 4) 53°

प्र.60 सोबतच्या आकृतीत रेषा AB \parallel रेषा CD रेषा GH ही छेदिका आहे.
जर $m\angle EFC = (3x + 25)^\circ$, $m\angle GEB = (2x + 5)^\circ$ तर $m\angle DFH = ?$

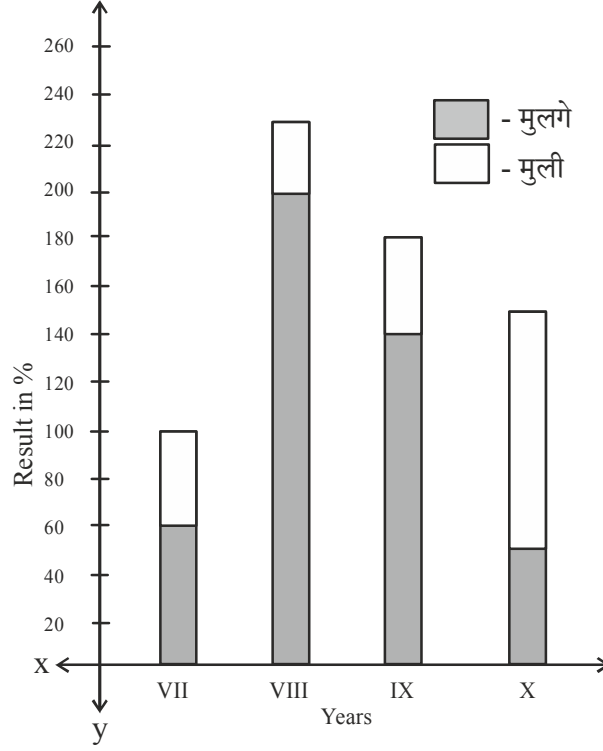
- 1) 115° 2) 65° 3) 135° 4) 120°

प्र.61 खालील आकृतीत AB हा वर्तुळाचा व्यास असून $l(AC) = 12$ सेमी, $l(BC) = 5$ सेमी तर वर्तुळाची त्रिज्या काढा.

- 1) 13 सेमी 2) 6.5 सेमी 3) 17 सेमी 4) 7 सेमी

प्र.62 ते प्र. 64 : इयत्ता सातवी ते दहावीच्या विद्यार्थी व विद्यार्थिनींची माहिती विभाजित स्तंभालेखाच्या साहाय्याने दर्शविली आहे. त्यावरून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

प्र.62 सर्व इयत्तांमध्ये एकूण मुली किती?

- 1) 40 2) 180 3) 200 4) 90

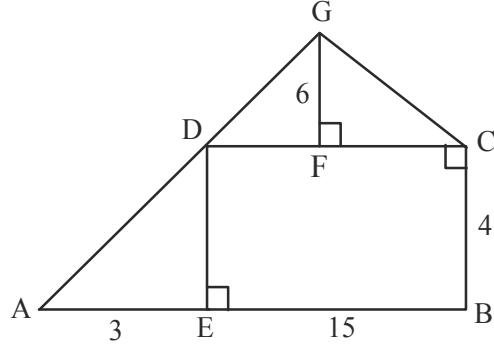
प्र.63 कोणत्या इयत्तांमध्ये सर्वात जास्त मुली आहेत?

- 1) X 2) IX 3) VII 4) VIII

प्र.64 सर्वात कमी मुलगे कोणत्या इयत्तेमध्ये आहेत?

- 1) VIII 2) VII 3) IX 4) X

प्र.65 खालील आकृतीत मापे दिलेली आहेत. संपूर्ण आकृतीचे क्षेत्रफळ चौएककात काढा ?

- 1) 162 2) 66 3) 111 4) 51

प्र.66 $42\% - (7\% \times 14\%) = x$. तर x ची किंमत काढा ? (दोन योग्य पर्याय निवडा.)

- 1) 4102 2) 4102×10^{-2} 3) 4102×10^{-4} 4) 0.4102

प्र.67 एका आयताची लांबी 10% वाढविली आणि रुंदी 5% कमी केली, तर या आयताच्या क्षेत्रफळात कितीने फरक पडेल ?

- 1) $3\frac{1}{2}$ ने वाढेल 2) $3\frac{1}{2}$ ने कमी होईल 3) $4\frac{1}{2}$ ने वाढेल 4) $\frac{4}{2}$ ने कमी होईल

प्र.68 $(5a - 2b)$ ची विरुद्ध संख्या आणि $(4a + b)$ ची विरुद्ध संख्या यांची बेरीज किती ?

- 1) $-9a + b$ 2) $9a - b$ 3) $-9a^2 + b$ 4) $-9a - b$

प्र.69 जर $\frac{(55)^0 + (105)^0}{(55)^0 \times (105)^0} + \frac{(65)^0 + (185)^0}{(65)^0 \times (185)^0} = ?$

- 1) 1 2) 2 3) 3 4) 4

प्र.70 $4a^2 + 12ab + (m + 5)b^2$ ही पूर्ण वर्ग राशी आहे तर $m = ?$

- 1) - 4 2) + 4 3) + 1 4) - 2

प्र.71 If $\frac{x+2}{x} = \frac{x+1}{x+2}$ तर $x = ?$

- 1) 2 2) 4 3) -4 4) 5

कच्च काम